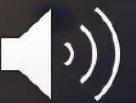

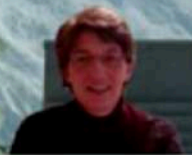
Introductiesessie leerplan aardrijkskunde 2de graad

Wie zijn
we?

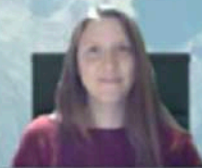
Catherine
Van Nevel

Hilde
De Jonge

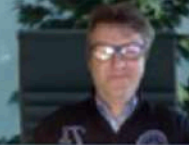
Luc
Zwartjes

Anke
Van
Berendoncks

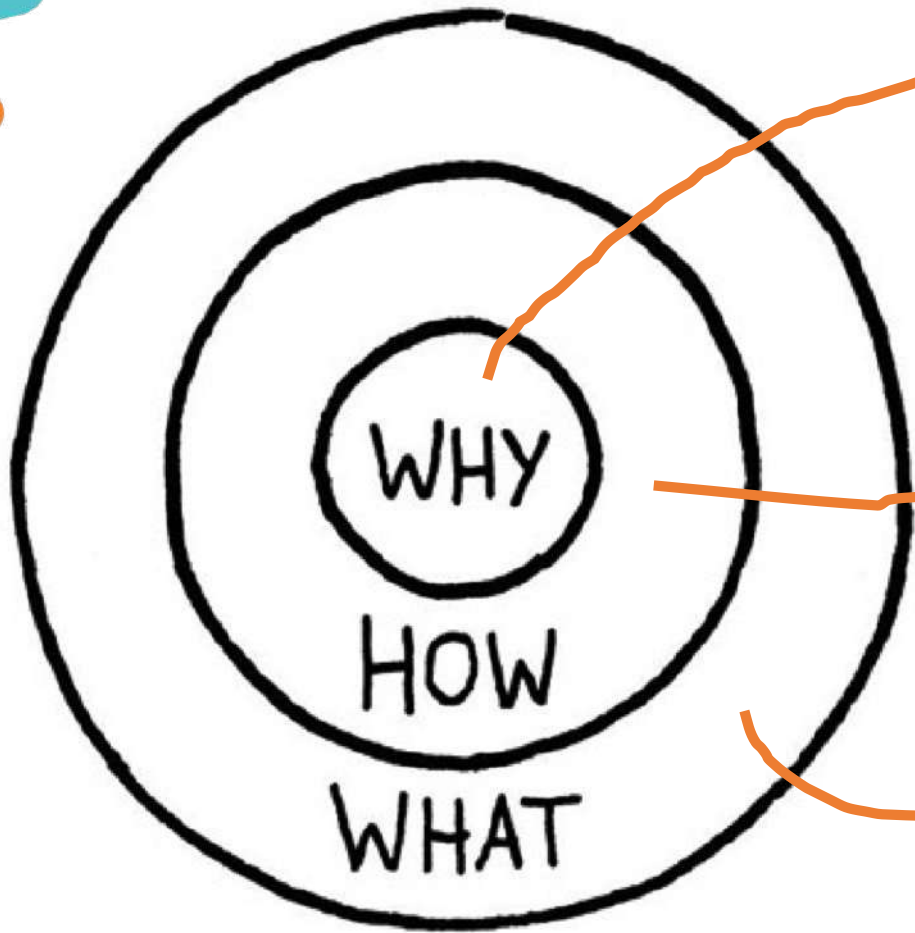

Leen
Van Hecke

Patrick
Noelanders

Waarom een
nieuw leerplan?

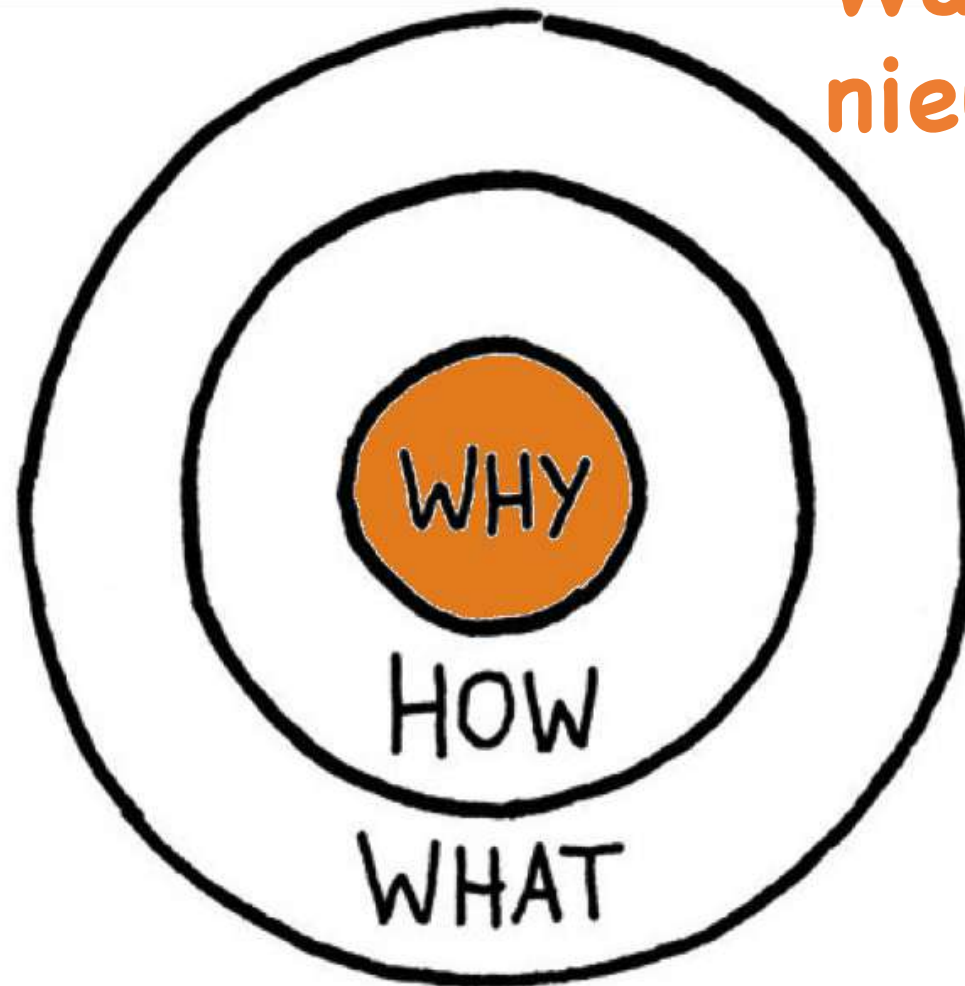
Hoe zien we het?

Wat is de inhoud
en aanpak?

Waarom een nieuw leerplan?

Gebaseerd op de ET

D-finaliteit

- Ruimtelijk bewustzijn
 - 9.1 t.e.m. 9.8
- Duurzaamheid
 - 7.13
- Systeemdenken
 - 7.14
- STEM
 - 6.52 en 6.54

D/A-finaliteit

- Ruimtelijk bewustzijn
 - 9.1 t.e.m. 9.8
- Duurzaamheid
 - 7.13
- Systeemdenken
 - 7.14
- STEM
 - 6.30 en 6.32

Keuze van KathOndVla om die in aardrijkskunde te realiseren

Een (nieuwe) visie

- Actuele + maatschappelijk relevante aardrijkskunde
- *Klimaatverandering* als 1 van de grote uitdagingen van de komende generaties
 - Inzichten? Misconcepten?
 - Verward met andere duurzaamheidsvraagstukken
 - Gevoel van machteloosheid; gepolariseerd debat; veel vragen
 - **Kern van aardrijkskunde:** kruispunt van fysische en menselijke aspecten; interactie mens-aarde (in beide richtingen)

Wat willen we?

- Thema's in “**klimaatverhaal**”
 - ≠ apocalyptisch doembeeld
 - = toekomstgericht

- **Systeem-benadering:**

- **Systeem Aarde**
- **Demografische en socio-economische ontwikkelingen met ruimtelijke neerslag**
- **Interactie mens - systeem aarde:**
 - procesbenadering
 - systeemdenken

Wat willen we?

Toekomstperspectief

Duurzaamheid

Transitie

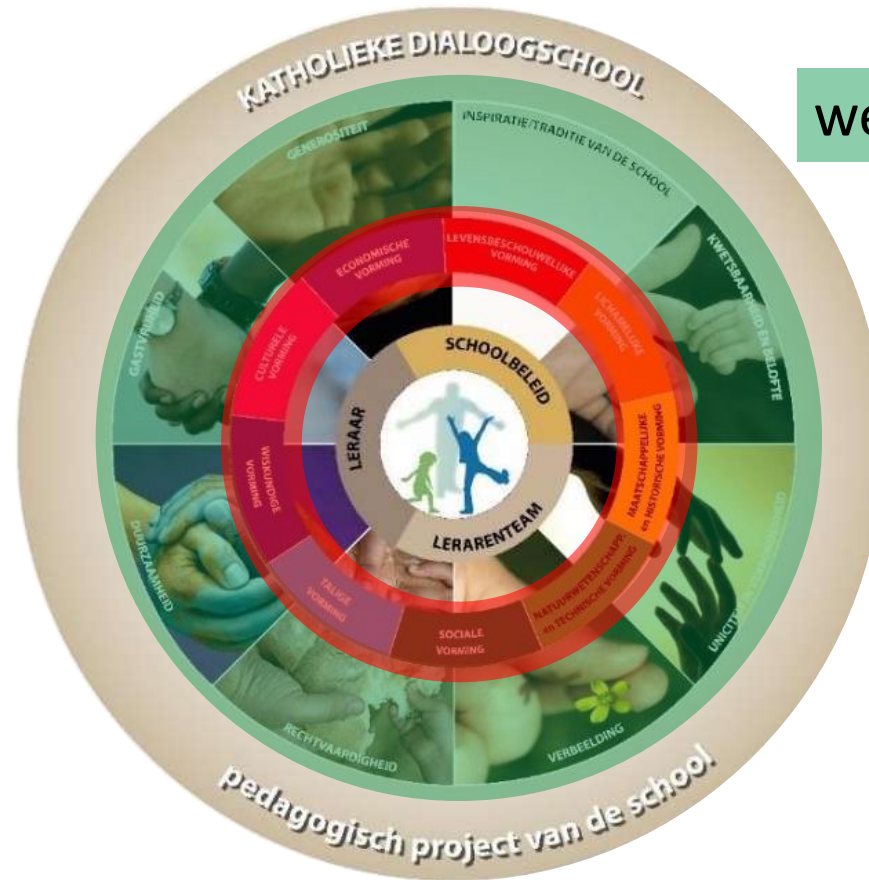

Wat willen we?

- Verder bouwen op 1ste graad op weg naar 3de graad
 - geografische methodieken (incl terreintechnieken en GIS)
 - geografische hulpbronnen
 - STEM
 - ruimtelijke referentiekader
- Vanuit uitdagende probleemstellingen

Vormingsconcept

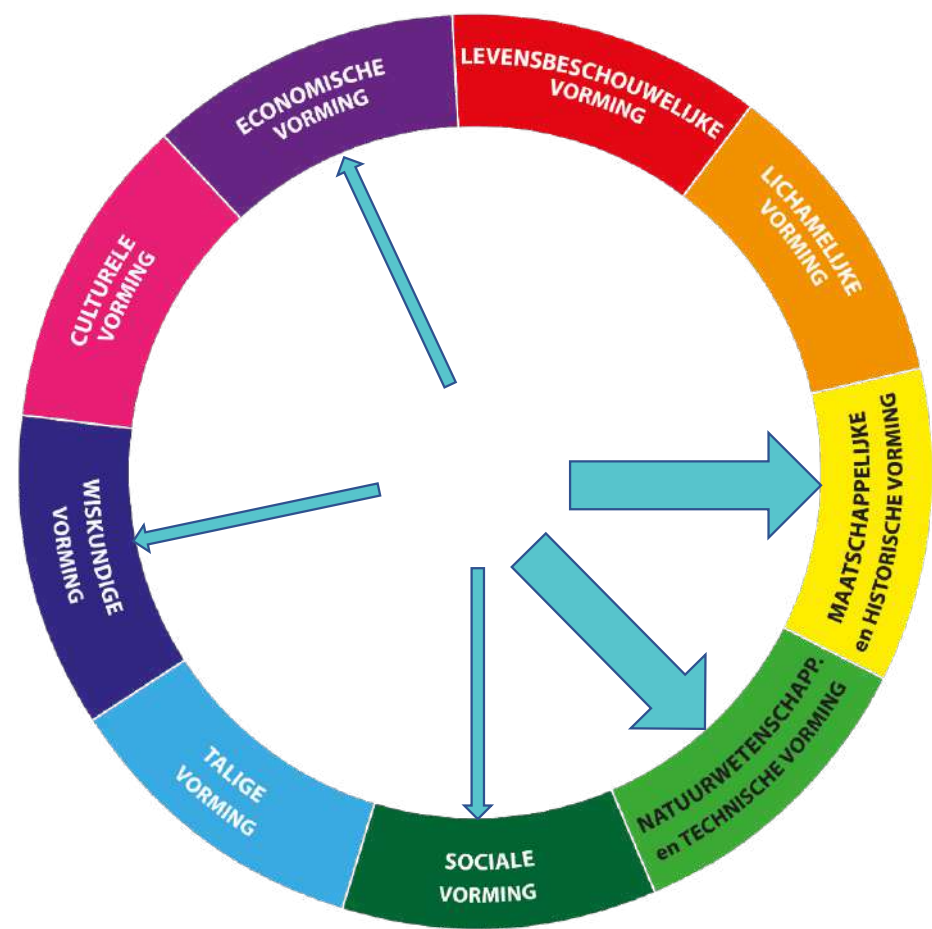

wegwijzers

vormings-
componenten

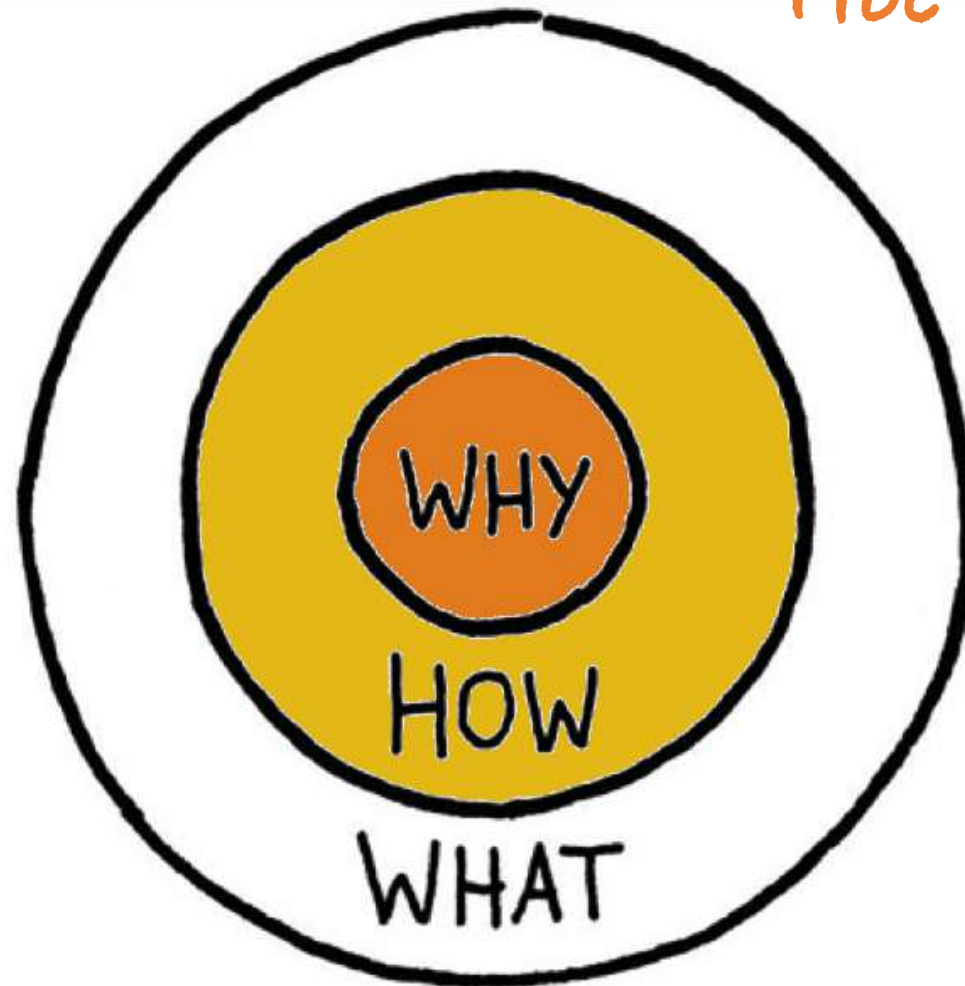

AARDRIJKSKUNDE ALS "BRUGVAK": DRAAGT BIJ TOT VEEL ONDERDELEN VAN VORMINGSCONCEPT

Hoe zien we het ?

Krachtlijnen

- Inzicht verwerven in demografische en economische processen en hun impact op het systeem aarde
- Het klimaat plaatsen binnen een veranderende maatschappelijke context
- Reflecteren over de invloed van de mens op het systeem aarde en de zorg voor de toekomstige generaties
- Aanwenden van geografische methoden, technieken, denkvaardigheden (o.a. systeemdenken) om ruimtelijke verschijnselen te onderzoeken op verschillende ruimtelijke niveaus.
- Verder opbouwen van een ruimtelijk referentiekader

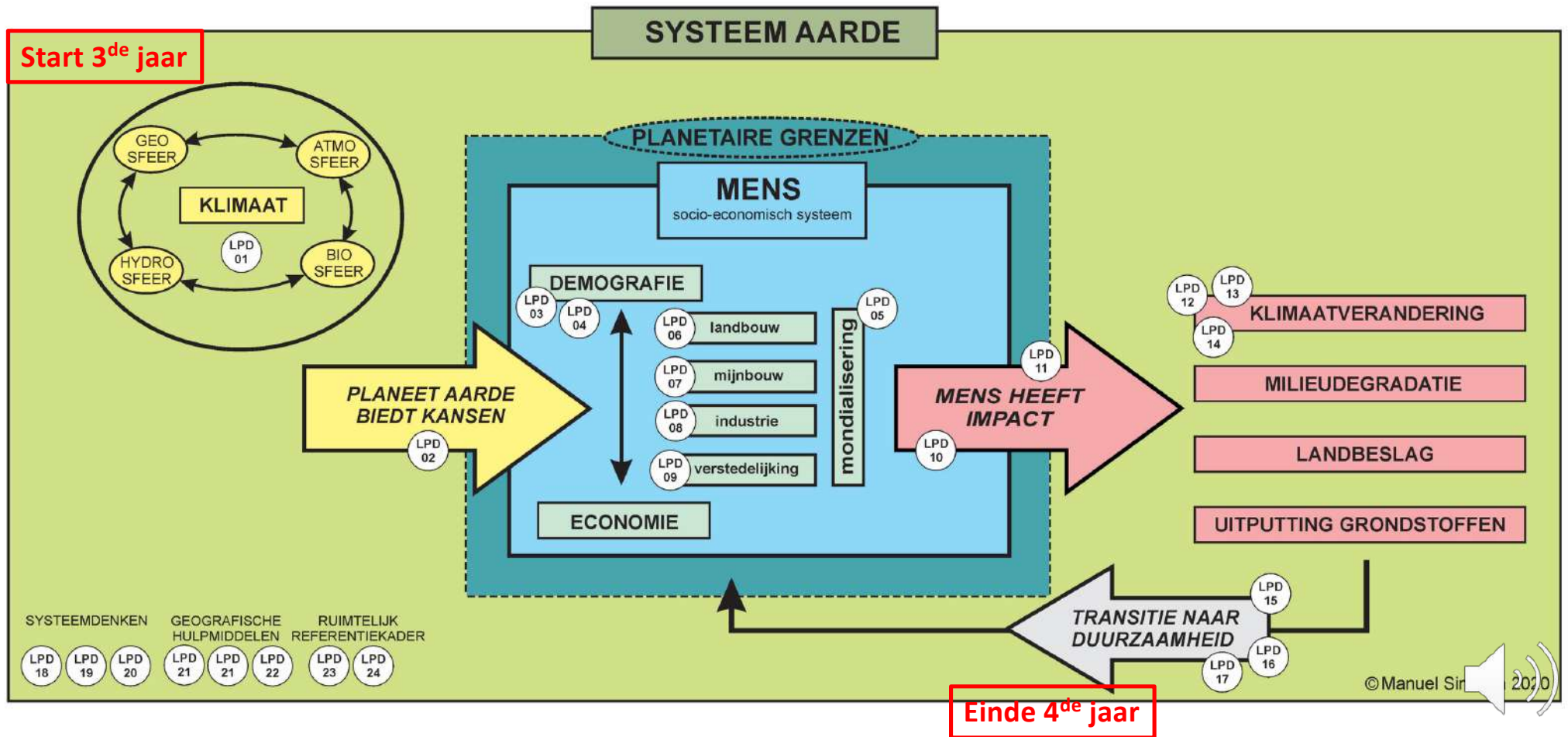

Opbouw van het leerplan

1. De interactie tussen de mens en het systeem aarde
 1. Het systeem aarde biedt kansen
 2. Demografische en economische evoluties hebben een grote ruimtelijke impact
 3. Demografische en economische evoluties zetten het systeem aarde onder druk
 4. Transitie naar een duurzame wereld
2. Inzicht verwerven in systemen en hun interacties (STEM + systeemdenken)
3. Geografische hulpbronnen (incl. GIS-viewers) en methodieken aanwenden
4. Een ruimtelijk referentiekader verder opbouwen

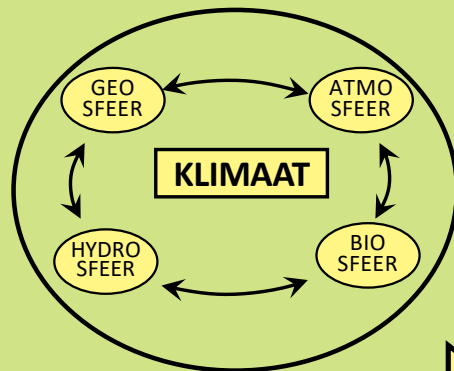

Opbouw van het leerplan: schematische voorstelling

Systeem aarde biedt kansen

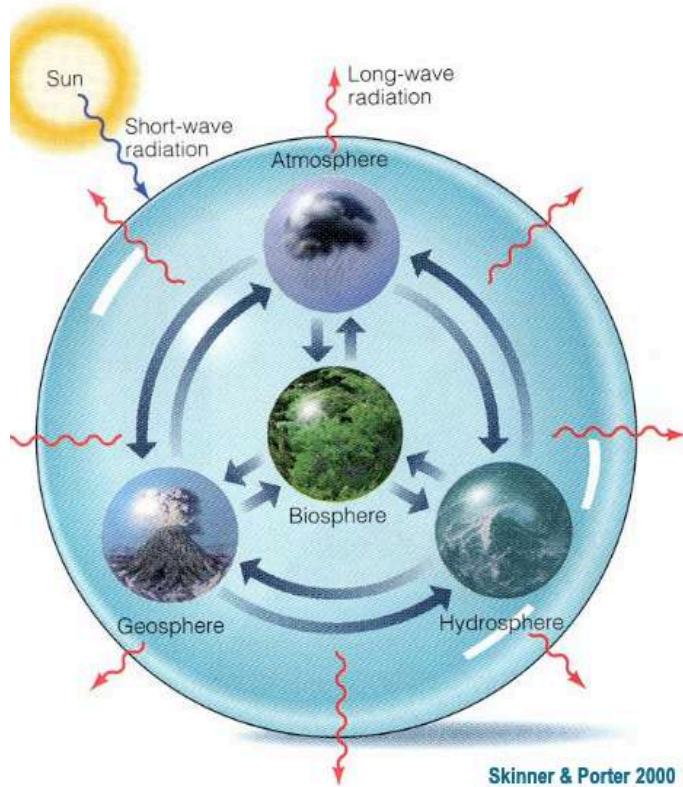
SYSTEEM AARDE

**PLANEET AARDE
BIEDT KANSEN**

Uitgangspunt: het systeem aarde biedt kansen

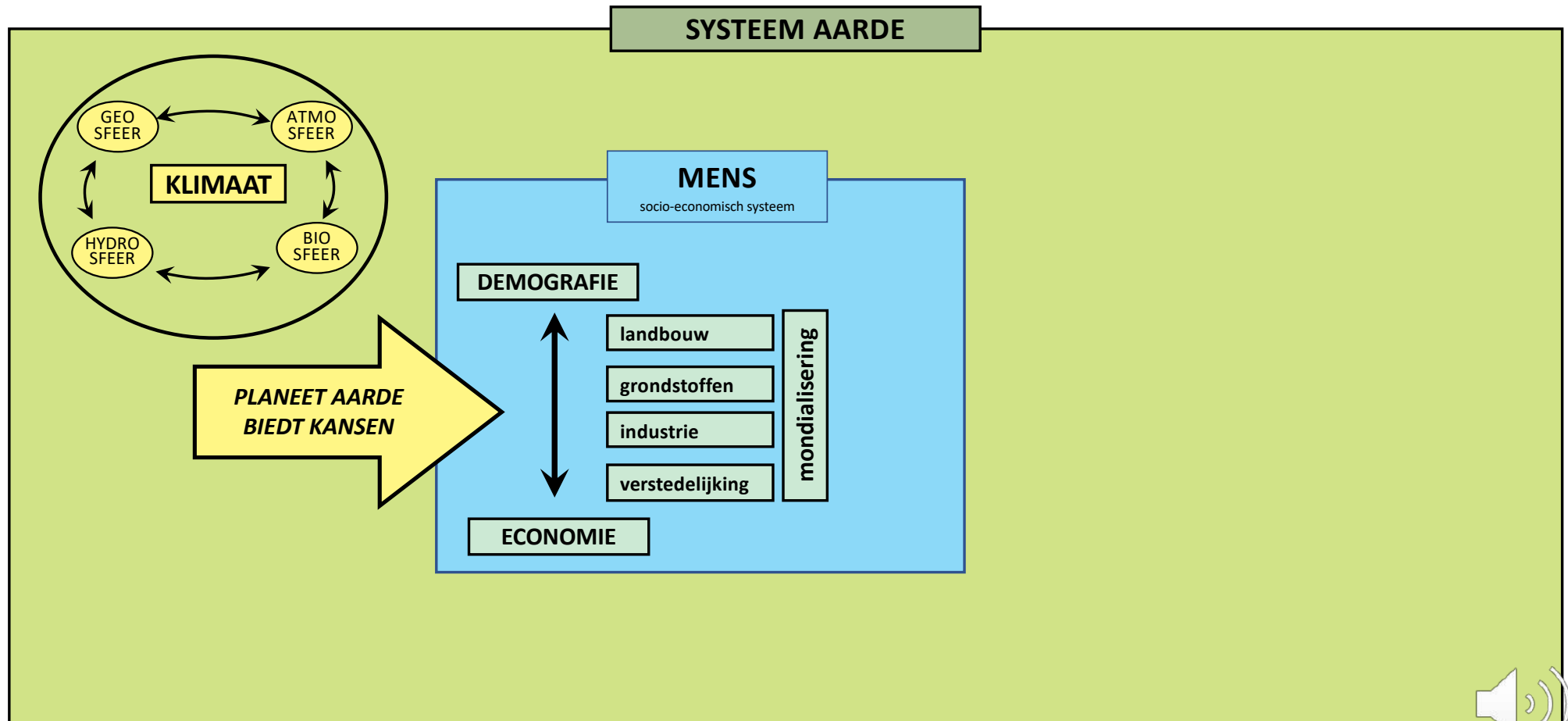

- “**stelsysteem aarde**”: fysisch gegeven
 - atmosfeer
 - hydrosfeer
 - geosfeer
 - biosfeer
- alle sferen oefenen invloed uit op elkaar
 - zie 3de graad
 - In 2de graad: Koolstofcyclus als basis van het klimaatverhaal

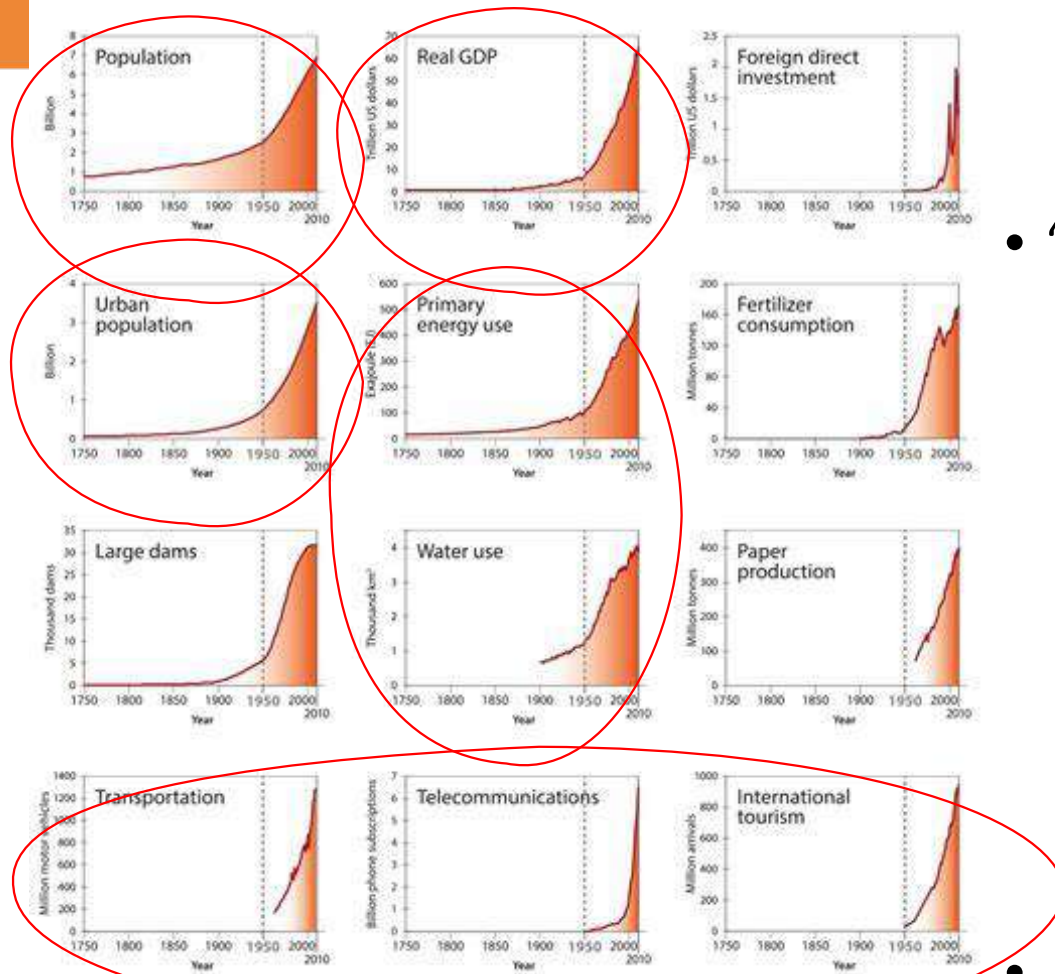
De interactie tussen de mens en het systeem aarde
Het systeem aarde biedt kansen

1. Demografische en economische evoluties hebben een grote ruimtelijke impact
2. Demografische en economische evoluties zetten het systeem aarde onder druk
3. Transitie naar een duurzame wereld
- 4.

Demografische en economische evoluties hebben ruimtelijke impact

Socio-economic trends

“De grote versnelling”

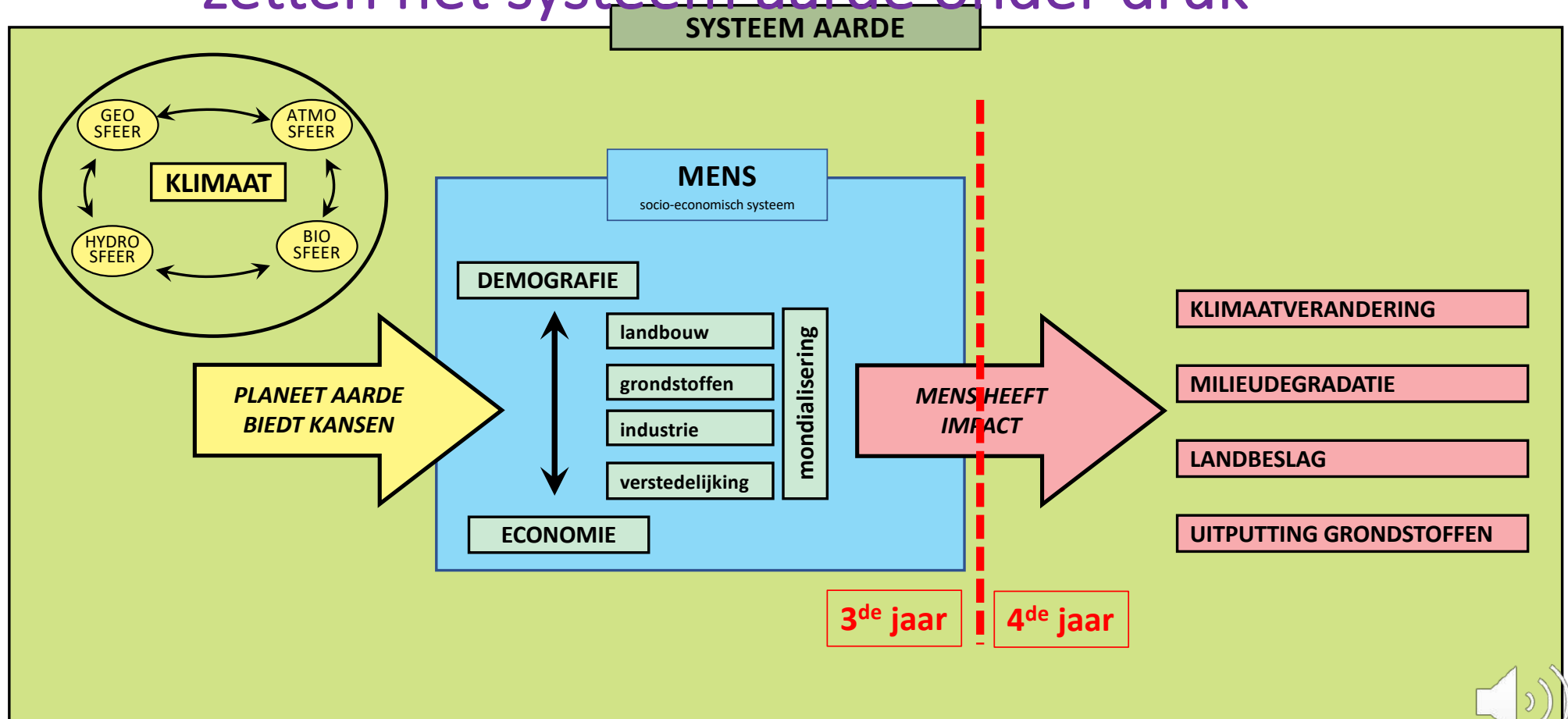
• “explosie” na WOII

- Totale wereldbevolking
- Welvaart (op wereldvlak)
- Bevolking in steden
- Ontginning van natuurlijke rijkdommen
 - Gebruik van fossiele brandstoffen
- Mobiliteit
- Telecommunicatie
- ...

- De interactie tussen de mens en het systeem aarde**
1. Het systeem aarde biedt kansen
 2. **Demografische en economische evoluties hebben een grote ruimtelijke impact**
 3. Demografische en economisch evoluties zetten het systeem aarde onder druk
 4. Transitie naar een duurzame wereld?

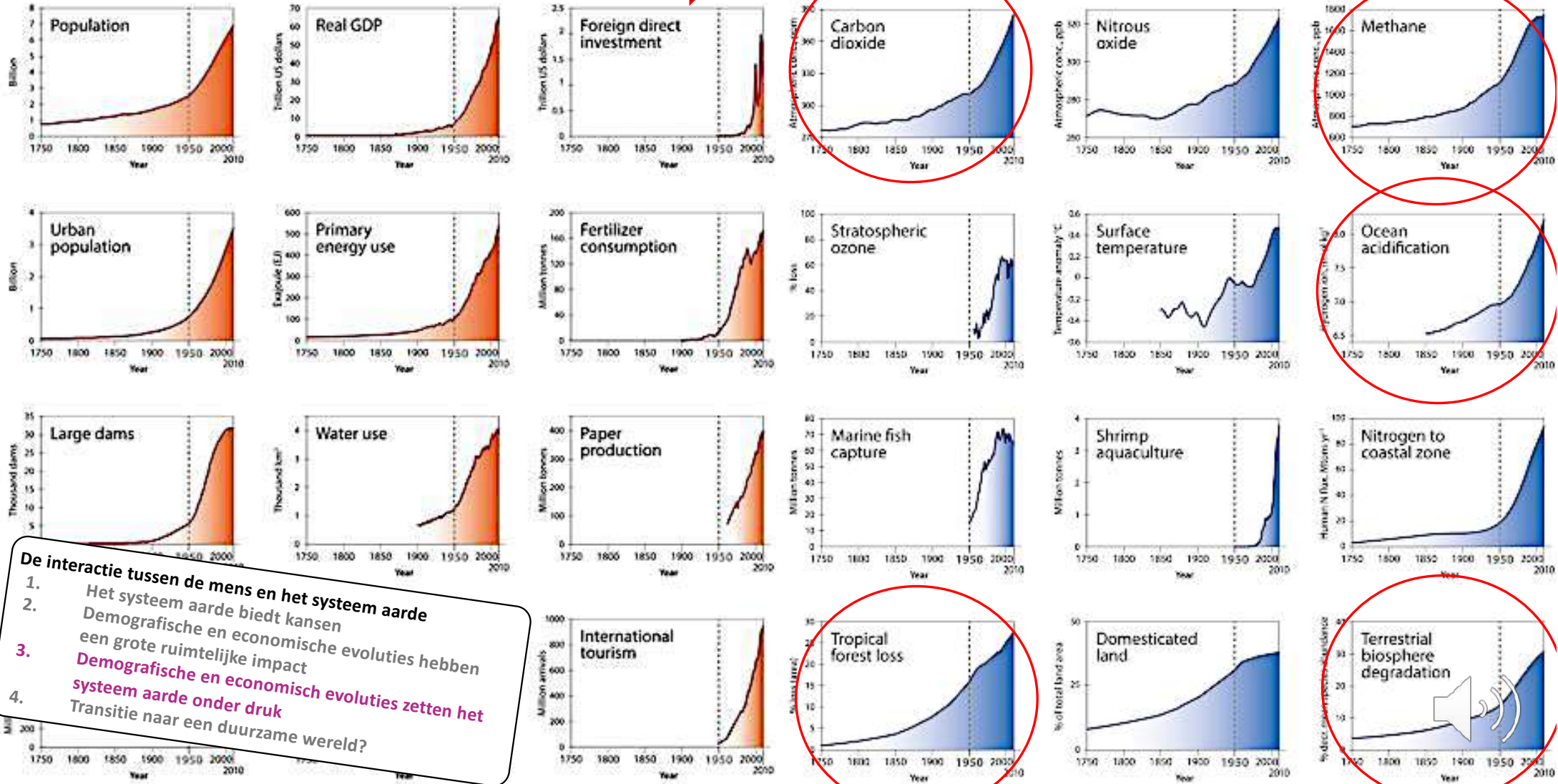

Demografische en economische evoluties zetten het systeem aarde onder druk

Socio-economic trends

Earth system trends

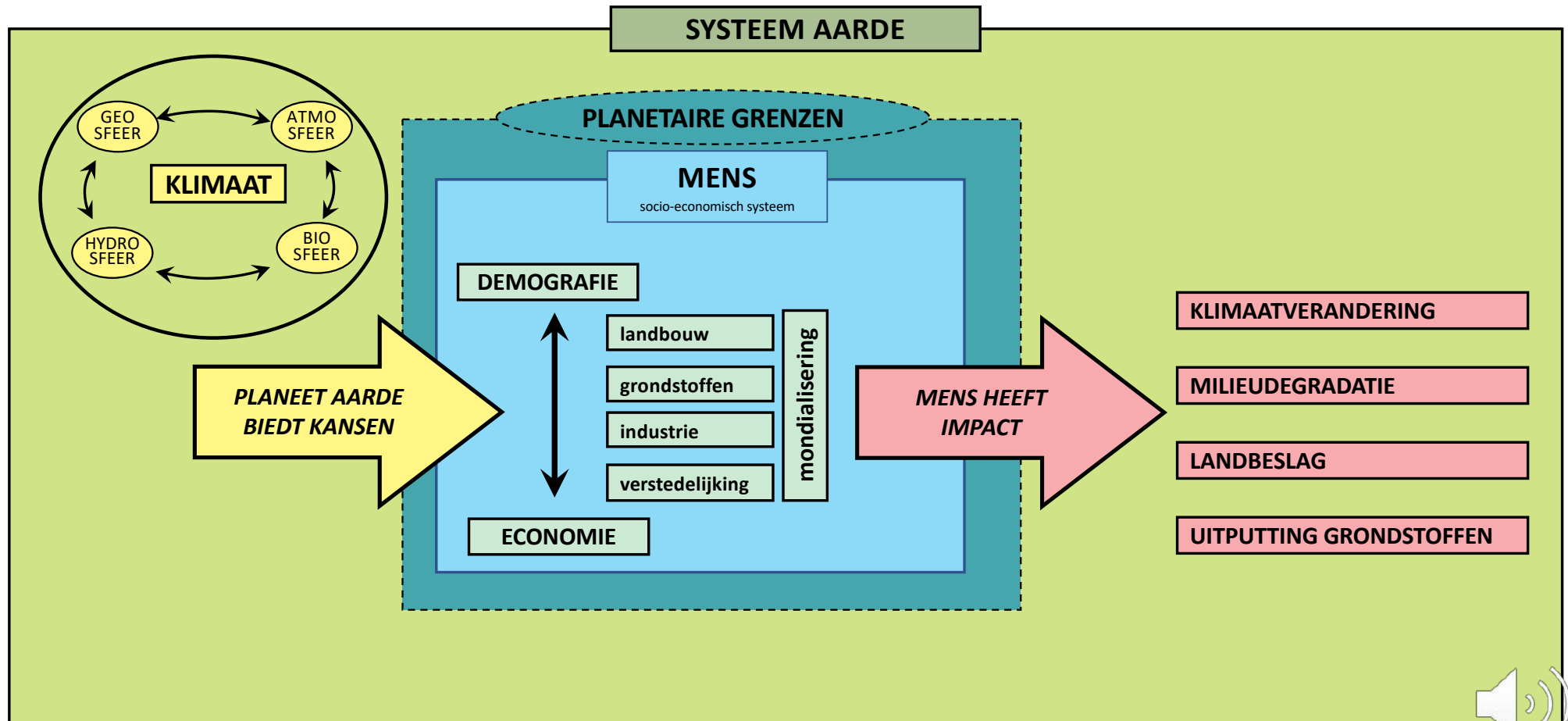

De interactie tussen de mens en het systeem aarde

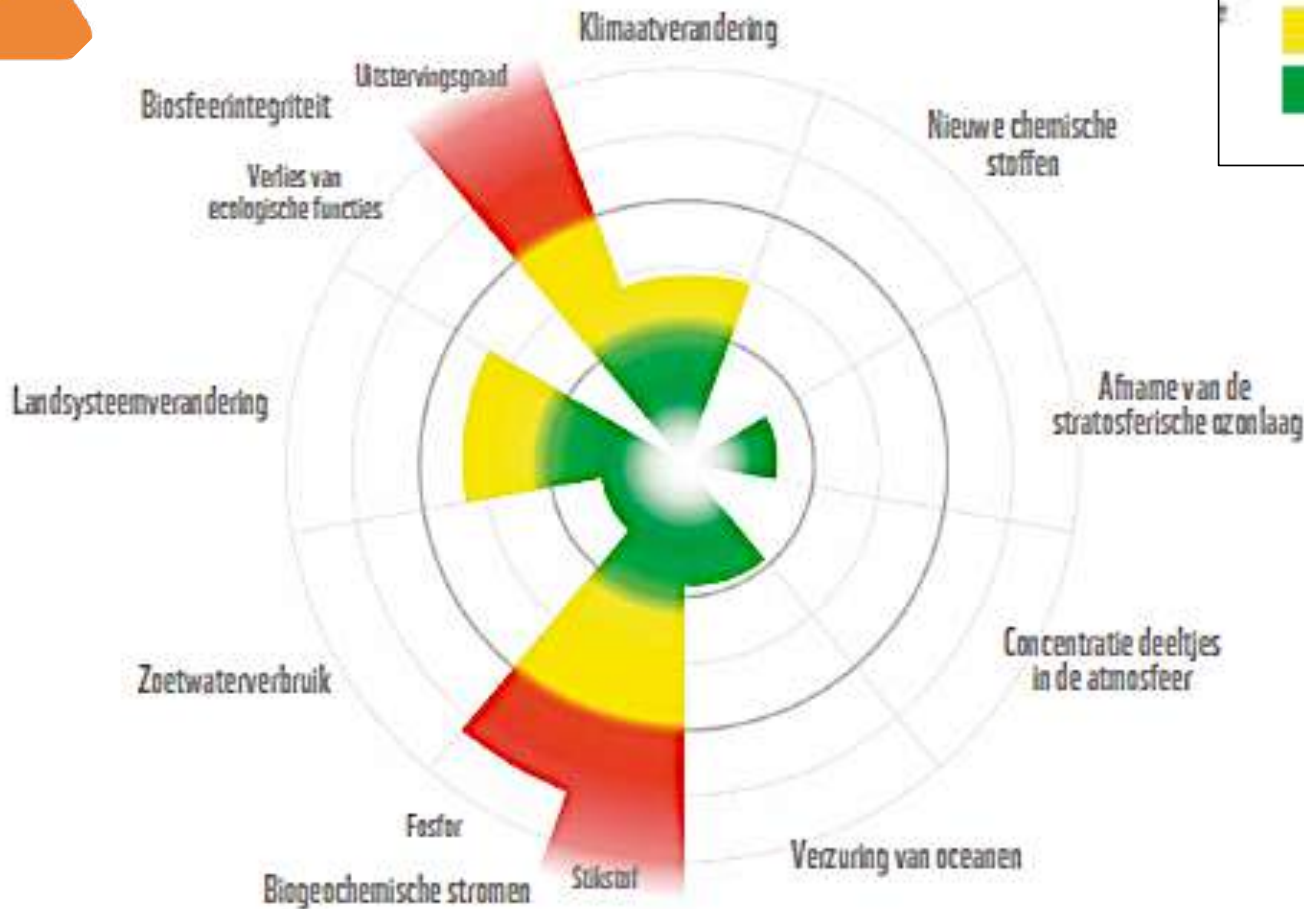
1. Het systeem aarde biedt kansen
2. Demografische en economische evoluties hebben een grote ruimtelijke impact
3. Demografische en economisch evoluties zetten het systeem aarde onder druk
4. Transitie naar een duurzame wereld?

De interactie tussen de mens en het systeem aarde

PLANETAIRE GRENZEN

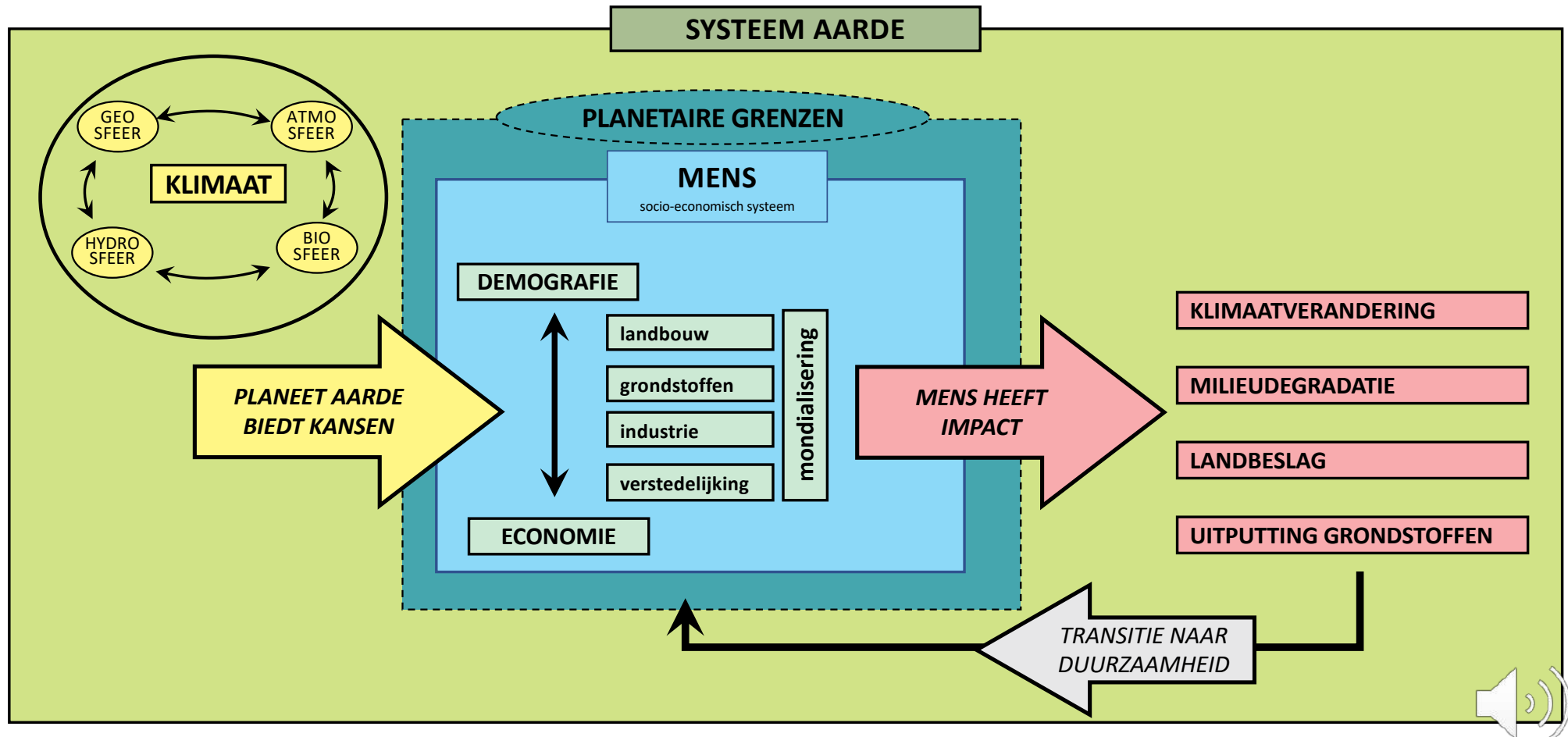
Legende

- voorbij de zone van onzekerheid (hoog risico)
- in de zone van onzekerheid (stijgend risico)
- onder de grens (veilig)

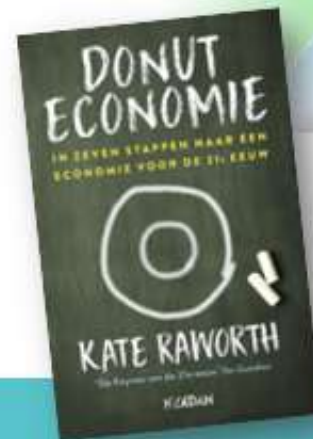
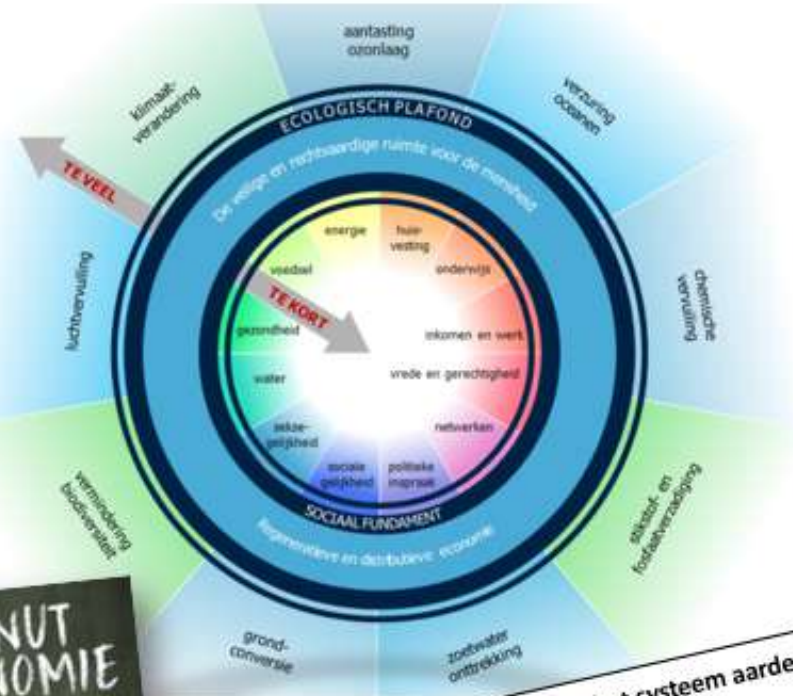
- De interactie tussen de mens en het systeem aarde**
1. Het systeem aarde biedt kansen
 2. Demografische en economische evoluties hebben een grote ruimtelijke impact
 3. **Demografische en economische evoluties zetten het systeem aarde onder druk**
 4. Transitie naar een duurzame wereld?

De interactie tussen de mens en het systeem aarde

Transitie naar een duurzamere wereld: donut van Raworth

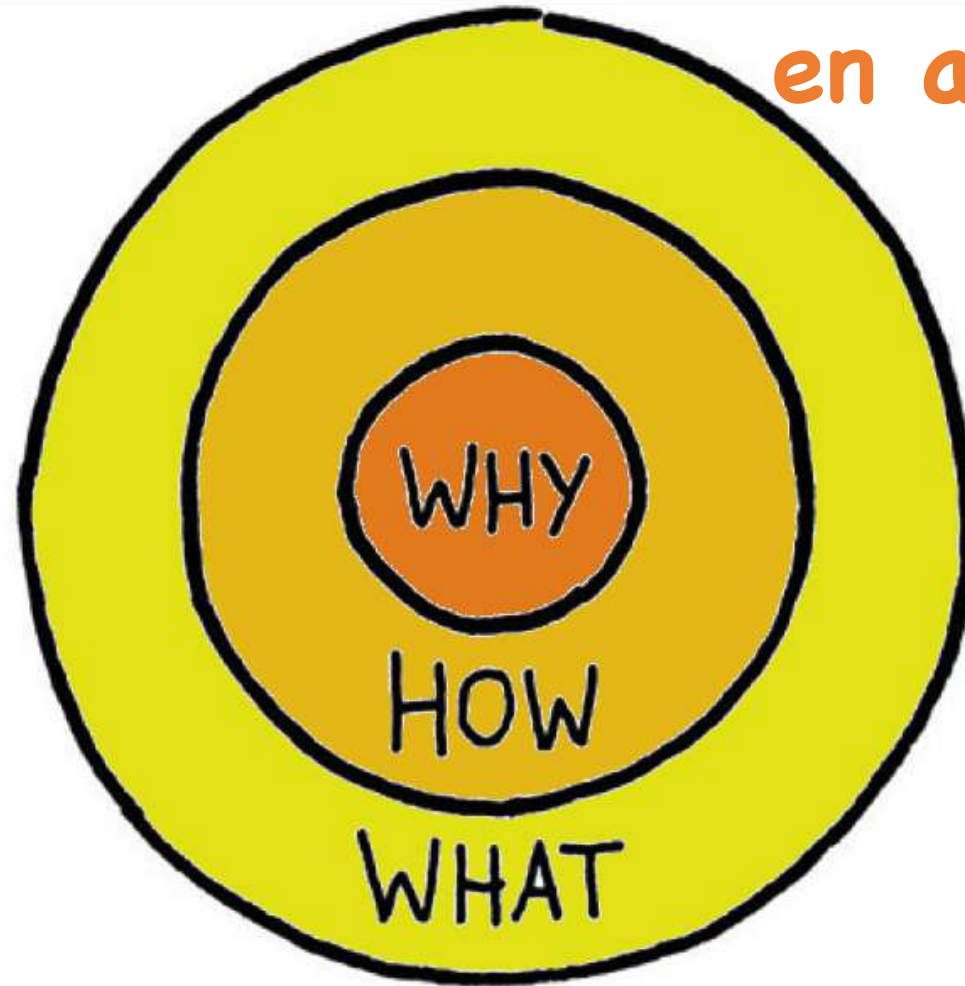

- De interactie tussen de mens en het systeem aarde
- Het systeem aarde biedt kansen
1. Demografische en economische evoluties hebben een grote ruimtelijke impact
 2. Demografische en economische evoluties zetten het systeem aarde onder druk
 3. **Transitie naar een duurzame wereld?**

Wat is de inhoud en aanpak?

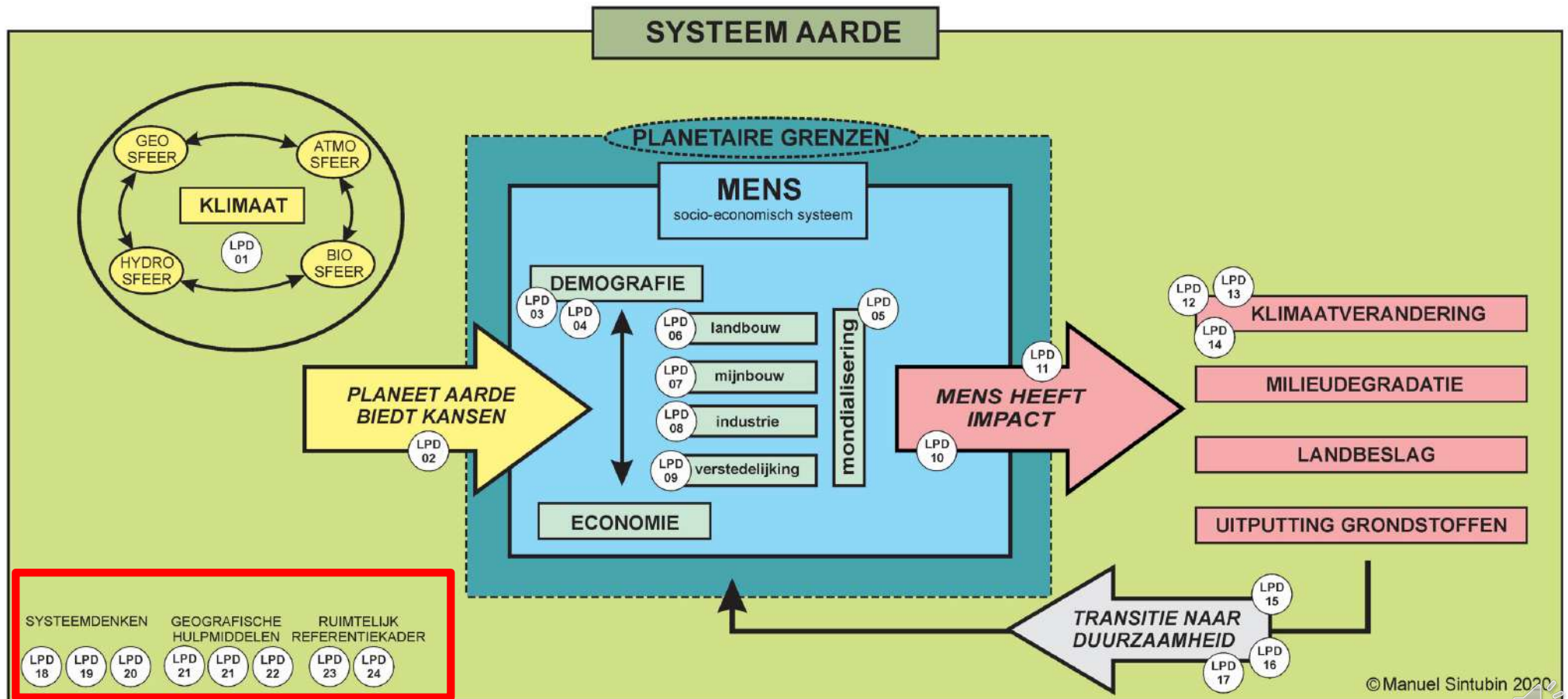

Wat is nieuw?

- Verwevenheid tussen inhoud en methodiek
- Duidelijke verhaallijn in de thema's:
 - met chronologie
 - Volgorde 3de en 4de jaar, niet vrijblijvend
 - Samenhang thema's van in het begin
 - Duurzaamheid
- Vaardigheden, technieken, denkwijzen:
 - Geografische hulpmiddelen (o.a. GIS)
 - Terreinstudie
 - Ruimtelijk referentiekader
 - STEM & Systeendenken

Opbouw van het leerplan

© Manuel Sintubin 2020

Vb van een leerplandoel

doel

LPD 6 De leerlingen leggen het verband tussen de demografische/ economische evolutie en de veranderingen in het landschap door de landbouw.

afbakening

- ★ Productiewijzen: traditioneel versus modern, extensief versus intensief
- Schaalveranderingen in de landbouw in verschillende regio's.
- Gevolgen voor milieu: bodemerosie, bodemdegradatie

Samenhang eerste graad: In aardrijkskunde werd het landgebruik geduid als het resultaat van menselijke ingrepen in het landschap. Er werd inzicht verworven in de evolutie van een landschap op korte en/of lange termijn door menselijke ingrepen, maatschappelijke evoluties en veranderingen in ruimtegebruik.

wenken

- ✓ Het volstaat om op het proces van de ruimtelijke veranderingen te focussen aan de hand van landschapsbeelden van verschillende regio's in de wereld.
- ✓ Onder processen die landschappelijke veranderingen teweeg brengen, wordt verstaan:
 - de demografische evolutie die zorgt voor een stijgende vraag naar voedsel met een schaalverandering (schaalvergroting) in de landbouw als gevolg.

Onderscheid D – D/A

D-finaliteit

LPD 9 De leerlingen verklaren hoe verstedelijking leidt tot veranderingen in het landschap.

- ★ Hiërarchie van steden op basis van criteria.

Historische en hedendaagse stedelijke ontwikkeling: groei van steden, ontvolking van het platteland.

Structuren en patronen in steden op basis van ruimtelijke en sociale segregatie.

Gevolgen van verstedelijking op het milieu in de stad.

D/A-finaliteit

LPD 9 De leerlingen tonen aan dat verstedelijking leidt tot veranderingen in het landschap.

- ★ Hiërarchie van steden op basis van criteria.

Historische en hedendaagse stedelijke ontwikkeling: groei van steden, ontvolking van het platteland.

Structuren en patronen in steden op basis van ruimtelijke en sociale segregatie.

Gevolgen van verstedelijking op het milieu in de stad.

Leerlijn vanuit 1ste graad

Eerste graad	Tweede graad	Derde graad
<ul style="list-style-type: none"> • Landschapsvormende lagen • Interacties tussen landschapsvormende lagen • Patronen • Ruimtelijke effecten van veranderingen in landschappen • Klimaatverandering • Duurzaamheid 	<ul style="list-style-type: none"> • Interacties tussen landschapsvormende lagen • Ruimtelijke patronen en milieueffecten door economische en demografische processen • Ruimtelijke effecten van veranderingen in landschappen • Klimaatverandering • Duurzaamheid 	<ul style="list-style-type: none"> • Evolutie van het systeem landschap vanuit een tijd-ruimtekader • Evolutie van het heelal en van de Aarde in een tijd-ruimtekader • Gevolgen van bewegingen van hemellichamen in het Zonnestelsel • Gevolgen van ruimtelijk beleid • Atmosferische processen • Oorzaken en gevolgen van geologische en geomorfologische processen • Klimaatverandering in verschillende geologische periodes • Duurzaamheid
<ul style="list-style-type: none"> • (Systeemdenken) • STEM • Geografische hulpbronnen en terreintechnieken • GIS-viewers 	<ul style="list-style-type: none"> • S • S • C • t • GIS 	<ul style="list-style-type: none"> • C • C • C • C

• Verbranding fossiele brandstoffen
 • Gevolgen voor landschappen en ecosystemen

+
 • Herkomst en evolutie van broeikasgassen
 • Albedo – stralingsbalans – global warming potential
 • Gevolgen: positieve en negatieve terugkoppelingsmechanismen
 • verschuiving ecosystemen

+
 • IJstijd – tussenijstijd vanaf Paleozoïcum
 • Thermohaliene circulatie
 • Beleidsmaatregelen van lokaal tot mondiaal
 • Voorbeelden van mitigatie

Ruimtelijk referentiekader

- Referentiekader: raamwerk om onderzochte regio's, landen, steden, patronen ... ruimtelijk te situeren
 - t.o.v. referentiepunten uit 1ste graad
 - a.h.v. wandkaart/atlas
- ≠ parate kennis
 - topografisch referentiekader is te eng
- Bouwt verder op 1ste graad! (afpraak binnen vakgroep)
- *In functie van de leerinhoud* verder aanvullen
- *Opbouw gedurende de graad*

Terreinstudie

- 1ste graad: relaties tussen landschapsvormende lagen onderzoeken
 - Vb: landbouw – bodem, industrie – bewoning ...
- 2de graad: ruimtelijke gevolgen van demografische en economische processen identificeren, transitie
 - Vb: Landschappelijke & milieu-impact van bewoning, landbouw, transport, industrie, havenactiviteiten, energie
 - Vb: (landschappelijke) impact transitie: duurzame landbouw, duurzame mobiliteit, groene energie ...
- Terreinstudie = field study ≠ field teaching !

Basisuitrusting

- Vaklokaal
 - computer met projectie
 - toegang tot (mobiel) internet
 - orohydrografische wandkaarten
 - wereldbol(len)
 - atlas / 2 lln
 - prikbord/magneetbord voor actua
- *Materiaal voor veldwerk*
 - *gps-device (kan via smartphone), grondboor, ...*
- Leerlingen
 - *toegang tot (mobile) devices leerlingen*
 - atlas

Verdiepende sessies

Vervolg van dit traject: verdiepende sessies vanaf maart

- Als antwoord op vragen van jullie vanuit de vakgroep
 - Ga hiervoor naar [deze form](#) voor 1 maart 2021
- Nu reeds volgende onderwerpen in de verdiepende sessies bepaald:
 - Het verhaal achter het systeem aarde uitgediept
 - Systeendenken
 - GIS-viewers & digitale atlassen
 - Terreinwerk
 - STEM

Meer info

Contacteer ons:

- hilde.dejonge@katholiekonderwijs.vlaanderen
- patrick.noelanders@katholiekonderwijs.vlaanderen
- anke.vanberendoncks@katholiekonderwijs.vlaanderen
- leen.vanhecke@katholiekonderwijs.vlaanderen
- catherine.vannevel@katholiekonderwijs.vlaanderen
- luc.zwartjes@katholiekonderwijs.vlaanderen

